

LÜHIKROONIKA

• 25. ja 26. juulil toimus Käsmu Mere-muuseumis rahvusvaheline sümposium "Kellele kuulub mälu? Mäletamise jõud" ("Who Owns Memory? The Power of Remembrance"), kus tippteadlased, õppejõud ja doktorandid arutasid mälu ja võimu suhete üle. Otsiti vastuseid küsimustele, kuidas vormivad kollektiivse mälu (ümber)kujunemist poliitilised, ühiskondlikud, majanduslikud, kultuurilised ja religioossed jõud, kellel ja millel on võim mäletamise protsesside üle, kuidas pörkuvad või põimuvad lühiajalised poliitilised huvid ning kollektiivse mälu pikaajalised protsessid, miks leinatakse või tähistatakse ühtesid sündmusi põlvkondade vältel, kuid teised unustatakse kiiresti. Mõttevahetusest võttis osa mõjukas Briti kultuuriajaloolane Peter Burke (Cambridge'i Ülikool), tänapäeva üks nimekamaid antropolooge Maurice Bloch (Londoni Majanduskool), filosoof ja politoloog Leonidas Donskis (Kaunase Vytautas Magnuse nimeline Ülikool), Kolumbia päritolu Ladina-Ameerika kultuuri- ja kirjandusajaloolane Patricia D'Allemand

(Londoni Ülikool), Euroopa Parlamendi saadik ja väliskomisjoni liige, endine Jean Monet' politoloogiprofessor György Schöpflin, Eestist kultuuriteooria ja Aasia kultuuriloo tuntja Rein Raud (Tallinna Ülikool), kultuurigeograaf Hannes Palang (Tallinna Ülikooli Eesti Humanitaarinstituut), antropoloog Lorenzo Cañas Bottos (Tallinna Ülikool), kirjandusteoreetik Epp Annus (Eesti Kirjandusmuuseum), politoloog Vello Pettai (Tartu Ülikool) ning kirjandusteoreetik ja elulugude uurija Tiina Kirss (Tartu Ülikool).

• 10.–12. augustini toimus Räpina kihelkonnas Ruusal 19. korda Kaika suveülikool. Suveülikoolis esinesid Sulev Iva, Urmas Klaas, Kairi Kasearu, Evar Saar jt. Diskuteeriti Võru kultuuri üle, tutvustati Räpina kihelkonna keelepruuki ja kultuuri, arutleti võrukeelse Vikipeedia üle.

• 28. augustil kaitsti Tartu Ülikoolis kaks folkloristikaemalist doktoritööd: Eda Kalmre "Hirm ja võõraviha sõjajärgses Tartus. Pärimusloline uurimus kannibalistlikest kuulujuttudest" (juhendaja

Ülo Valk, oponent Mare Kõiva) ja Anu Korb "Siberi kogukonnad folkloristliku uurimisallikana" (oponendid Kristin Kuutma ja Aivar Jürgenson).

• 11. septembril tähistati Tallinna Ülikoolis seminariga emeritprofessor Mati Hindi 70. sünnipäeva. Ettekannetega esinesid Martin Ehala ("Mati Hint ja meie aeg"), Rein Veidemann ("Kakskeelusest roosade prillideta"), Haldur Õim ("Mati Hint ja üldkeeleteadus"), Tapani Lehtinen ("Kas eesti- või karjalapärasus Mikael Agricola teoste keeles? Üks sõnamoodustustüüp"), Silvi Vare ("Ühe lõpetamata jäänud uurimuse arenguteest"), Helle Metslang ("Eesti keel ja SAE"), Einar Meister ("Keeletehnoloogilisest päästerõngast"), Karl Pajusalu ("Lõuna-Eesti mitu keelt") ja Jaan Kaplinski ("Pingi-naabri meenutusi"). Kohtumisi Mati Hindiga meenutas Mats Traat, oma võrukeelset luulet luges Jan Rahman.

• 11. septembril kaitses Ergo-Hart Västriku Tartu Ülikoolis doktoritöö "Värdjalaste ja isurite usundi kirjeldamine keskajast XX sajandi esimese pooleni. Alltekstid, representatsioonid ja tõlgendused" (juhendaja Kristin Kuutma, opo- nendid Riho Grünthal ja Art Leete).

• 14. septembril toimus Tartu Linna- raamatukogus kirjandusõhtu "Stalker 10 aastat". Eesti ulmekirjandusest ja ulme- auhinnast kõneles Jüri Kallas. Eesti Ulmeühingu väljaantav ulmekirjandu- sauhind Stalker on loodud tunnustamaks kalendriaasta jooksul eesti keeles ilmu- nud parimat ulmeromaani ja -kogumikku ning parimaid algupäraseid ja tõlkejutte. Kategooriad varieeruvad vastavalt kalen- driaasta saagile.

• 17.–19. septembril toimus Užgorodi Ülikoolis rahvusvaheline teaduskonve- rents teemal "Humanistlik maailmapilt Arvo Valtoni loomingus". Ettekanded olid ukraina, ungari, vene ja eesti teadlastelt (Győző Fehérváry, Árpád Károly, Mikola Antonenko, Nadežda Ptšelovodova, Jaa- nus Vaiksoo jt).

• 20. septembril alustas Rahvusraa- matukogus oma kuuendat hooaega Eesti Budismi Instituut. Kavas oli Linnart Mälli loeng-vestlus "Burjaatia budismist. Isiklikud mälestused aastaist 1964–

2007". Tutvustati ka sügissemestri loen- gukava, mille läbivaks teemaks on "Bu- dismi tõlgendused tänapäeval".

• 20. septembril kõnelesid Jaan Kap- linski ja Hasso Krull Tartus Tampere Majas Jaan Kaplinski uuest autobiograa- filisest romaanist "Seesama jõgi".

• 23.–26. septembrini toimus Tartus Eesti Võrdleva Kirjandusteaduse Assot- siatsiooni 7. rahvusvaheline konverents teemal "Suurte kultuuriliste ja kirjandus- like müütide saatuse tänapäeval", millest võttis osa ligi 40 teadlast paljudest riiki- dest. Esindatud olid Soome, Sloveenia, Portugal, Aserbaidžaan, Kuuba, Hispaania, Austria, Tatarstan, Belgia, India, Taivan, Itaalia. Eesti teadlastest esinesid konverentsil Marin Laak, Rutt Hinrikus, Janika Kronberg (kõik Eesti Kirjandus- muuseumist), Anneli Mihkelev (Tallinna Ülikool/Underi ja Tuglase Kirjanduskes- kus), Tiina Kirss, Jüri Talvet, Marina Grišakova (kõik TÜ-st), Rein Veidemann, Ave Mattheus, Tiina Aunin (kõik TLÜ-st) jt. USA teadlane ja tõlkija Harvey L. Hix esitles konverentsil koostöös Jüri Talveti- ga valminud kakskeelset valimikku Ju- han Liivi luulest "Meel paremat ei kannata" ("The Mind Would Bear No Better"). Arutleti müütide käekäigu üle suurte ideoloogiliste narratiivide kokkuvarisemi- se ajastul ja nende tänapäevase toime üle maailma eri kultuuripiirkondades.

• 25. septembril toimus Tallinna Üli- koolis avalik seminar tiibeti kultuurist ja religioonist. Unikaalset tiibeti kultuuri tutvustas Qiangebacyang Tiibeti Ülikoo- list, tiibeti kultuuri kaitsmisest ja arene- misest kõneles Daojirenqin Hiina Loode Ülikoolist. Oma elust jutustas tiibeti munk Ye Xinima.

• 25. septembril algas Eesti Kirjan- dusmuuseumis teisipäevaseminaride sü- gishooaeg. Esimesel seminaril kõnelesid Arvo Krikmann, Piret Voolaid, Anneli Baran ja Liisi Laineste.

• 26. septembril esitleti Tartu Ülikooli ajaloo muuseumis Tartu XVII sajandi ju- huluule antoloogiat "O Dorpat, urbs ad- dictissima musis..." ("Oo, Tartu, muusa- dele pühendatuim linn..."), mis sisaldab valiku Tartus kirjutatud ja trükitud la- dina- ja kreekakeelsest, aga ka saksa-,

rootsi-, heebrea- ja lätikeelsest juhu- luulest. Kokku on raamatus 50 autori 68 luuletust, mis on kirjutatud nii akadeemilisteks, riiklikeks kui ka isiklikeks tähtsündmusteks ning esindavad varauusaegse humanistliku luule parimaid traditsioone. Luuletuste autoreiks on Rootsi, Saksamaalt, Baltimaadest jm pärit Academia Gustaviana ja Academia Gustavo-Carolina õppejõud ja üliõpilased ning Tartu Õuekohtu liikmed, sh Georg Stiernhielm, Olaus Hermelin, Jakob Skytte ja Joachim Rachelius. Raamat näitab, kui mitmekesine oli XVII sajandi Tartu luuleelu nii teemade, žanride kui ka luulevormide poolest, kuivõrd oluline roll selle sünnis oli antiikkultuuril.

- 26. septembril tähistas Emakeele Selts Euroopa keelte päeva üliõpilaskonverentsiga Tallinna Ülikoolis. Oma eesti keele alastest uurimistöödest rääkisid Tartu, Tallinna ja Helsingi ülikooli ning TÜ Narva kolledži üliõpilased ja lõpetanud. Kõneldi keelelisest viisakusest (Katri Rikberg), küsilause funktsioonidest suulisel argivestluses (Kirsi Laanesoo), deontilisest modaalsusest eesti naisteaajalehtede armastus- ja seksuaalteemalistes artiklites eri aegadel (Sirpa Hutukka), modaalpartiklite kujunemisest ja kasutamisest eesti kirjakeeles (Annika Valdmets), eesti kaassõnaühendite norminguvastastest kokkukirjutamisest (Anni Jürine), adjektiivide omandamisest lastekeeles (Pilleriin Podneks), verbiliidetest Võru murde tekstides eri aegadel (Grethe Juhkason), tähelepanekutest eesti ja vene keele tegusõnade kahekordse rektsiooni kohta (Dmitri Kulakov), intervokaalsetest leenisklusiilidest eesti keele spontaanses kõnes (Liis Raasik), kohanimede muutumisest Põide vallas Saaremaal (Marit Alas), pressiteadete süntaksist (Kerli Prass), presidendikõnede metafooridest (Liina Kivimäe).

- 26. septembril tähistati Euroopa keelte päeva ka Ungari Instituudis. Marju Ilves tutvustas ungari keelt praktilises keeletunnis. Ungari keele õppimisest kõnelesid Bálint Balassi ja Siiri Erm. Sai vaadata dokumentaalfilmi "Magyar: maa, inimesed, keel".

- 27. ja 28. septembril toimus Eesti

Kirjandusmuuseumis konverents "Isik ja institutsioon", mis oli pühendatud Eesti Rahvaluule Arhiivi 80. aastapäevale ja Matthias Johann Eiseni 150. sünniaastapäevale. Eesti Rahvaluule Arhiivi päeval esinesid Tiina Kirss ("Vana kulda kaevamas. Jakob Hurda kirjavahetus rahvaluule kogujatega 1888–1906"), Ergo-Hart Västrik ("Eesti Rahvaluule Arhiivi kogude tsenseerimisest aastatel 1945–1951"), Janika Oras ("Regivärsi viimasel elutunnil. Välitöökohtumised 1950.–1960. aastatel"), Monika Tasa ("Oskar Looritsa unistus arhiivist"), Pille Kippar ("Oskar Loorits institutsioonide küüsis"), Alo Põldmäe ("Rudolf Põldmäe vanglakirjadest"). Konverentsi teine päev oli pühendatud Matthias Johann Eisenile. Tema 150. sünniaastapäevale pühendatud näitust tutvustasid Rein Saukas ja Heino Räm. Konverentsil kõnelesid Kristin Kuutma ("M. J. Eisen – kogutud jutud ja jutustatud elulood"), Piret Öunapuu ("M. J. Eisen ja Eesti Rahva Muuseum"), Rein Saukas ("M. J. Eiseni rahvaluulekogude rännuteed – reisikohvrist Eesti Rahvaluule Arhiivini"), Katre Kikas ("M. J. Eisen ja Seitse Moost. Pärimus raamatus ja raamat pärimuses"), Mare Kalda ("Korrastatud korratus. Tüpoloogilisi tähelepanekuid aardejuttude kohta M. J. Eiseni kogus"), Mare Kõiva ("Näkilised käsikirjast välimääräjani"), Liisi Laineste ("Kolm paksu sakslast. M. J. Eiseni naljandite motiive tänapäevases anekdoodipärimuses"). Stendiettekanne oli Kärri Toomeos-Orglaanelt ("M. J. Eiseni muinasjuttude klassifikatsioonidest jutu-uurimise kontekstis").

- 27.–29. septembrini toimus Tartus Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse ning Tartu Ülikooli semiootikaosakonna korraldatud neljas rahvusvaheline baltisaksa kirjakultuuri sümposium "Keskkonnafilosoofia ja looduse mõte Balti kultuuriruumis". Konverentsil esinesid Jaan Undusk, Ralph Tuchtenhagen, Sylvia Mayer, Toomas Kiho, Ulrike Plath, Ralph-Rainer Wuthenow, Liina Lukas, Timo Maran, Kadri Tüür, Tiina Kirss jt.

- 28. septembril toimus Estonia Talveaias Eesti Keele Instituudi ja Kodumaa keelte uurimiskeskuse (Soome) korraldu-

sel sümposion "Euroopa Liidu keel kui meie ühine keel". Kokkutulnuid tervitasid Jüri Valge, Gert Antsu, Pirkko Nuolijärvi ja Hille Pajupuu. Esitleti Anna Piehli ja Inkaliisa Vihoneni raamatut "Autor, arvesta ka tõlkijat" (tõlkija Jüri Valge). Sümposiooni ettekannetes räägiti Euroopa Liidu institutsioonide tõlkimisproblemaatikast ning eesti ja soome keelest kui Euroopa Liidu ametlikest keeltest.

Esinesid Kees van der Horst (Euroopa Komisjon, tõlke peadirektoraat), Helena Rautala (Euroopa Parlament, tõlkimise ja publitseerimise osakond), Jyrki Lappi-Seppälä (Euroopa Komisjon, tõlke peadirektoraat), Mart Paberit (Euroopa Komisjon, kirjaliku tõlke peadirektoraat), Meeli Sedrik (Eesti Keele Instituut) ja Aino Piehl (Kodumaa keelte uurimiskeskus).